

Vrijdag

26 Augustus.

Deze Courant geschiedt geregeld driemaal per week. De prijs van het abonnement is voor drie maanden f 2.25, en franco per post f 2.50. Men abonneert bij alle Boekhandelaren en Postdirecteuren in het Rijk.

Advertentien worden geplaatst a 20 Ct. de regel, uitgezonderd Huwelijks-, Geboorte- en Doodskendmakingen, waarvan de prijs van 1 tot 6 regels f 1.20 is; en voor elk regel daarboven 20 Ct. behalve 35 Ct. uitgelegd voor iedere plaatsing. Brieven franco.

INGEZONDEN STUKKEN.

Antwoord aan het Handelsblad.

Uit eene oude handelstad.

Men kan het bij het *Handelsblad* niet meer verkeren door meeningen te uiten, dat niet maar de handel maar ook het *fabrykwezen*, de *landbouw*, de *visserij*, enz. op bescherming van staatsbestuur mogen aanspraak maken.

Het zelfs maar eene eenvoudige *veruerglas-fabryk*, een vernieuwd aanzijn erlangt, en waarbij het eene oude pretentie tegen eene goede nieuwe stelt, -- het *H. B.* zouder zich te hebben doen laten, roept *was!* over het op die wijze bestelden van land penningen; over het ondoelmattige aanmoederen der nijverheid; ja het voorspelt reeds te voren inkomende regten, om zulk eeno inrigting hier te kunnen in stand houden.

Wij kunnen het niet edelmoedig noemen, dat het *H. B.* van zijnen invloed gebruik maakt, om, alvorens eene onderneming in werking is, het publiek in het denkbeeld te brengen, dat zij door zichzelf door eigene krachten en middelen niet zal kunnen doen. Doch dit zij zoo!

H. B. stelt zich ver wonderd aan, dat uit de *Handelsstad*, -- "een onzer oudste *zoehandelsteden*" -- aftebber van prohibition zijne stem verheft. *Was!* ja, *Vliasingen* was ook eens eene handelstad. Door *was!* aan te herinneren, griest men slechts. Zij moet daarin meer satire of spot dan vinden.

In deze vaste gadeslaat, wat de handel voor is en uitwerkt, hij zal, -- al ware hij de ergste *egoïst* en de schraapzuchtigste *Egoïst* -- nogtans aandoening van vergevensgezindheid in zich niet en onderdrukken jegens hem, wien het eene mogelijkheid geworden is, heil en redding voor *van den handel* te wachten, en die daarom het doen ondernemen, het bevorderen en aanwijzen van *andere* takken van volkslijt voorstaan aanprijs.

Deze oude *zoehandelstad* staat hier niet alleen groot aantal andere vaderlandsche steden en gemeenten terarmt zichtbaar; bij gebrek aan handel *niet alleen*, maar ook aan andere takken van volkslijt, welke aan de nijvere bevolking arbeid en bestaansmiddelen kunnen verschaffen.

Wij hadden gewenscht, dat het *H. B.* in datgene het een duidelijk en verstaanbaar betoog gelieft hebben, *dit* punt hapaalstelijk hadde in het oog vaden, en er niet over ware been gegleden. Wij zijn nog gewenscht, dat het rechtschapen genoeg geweest, om niet voor te stellen als liefthebbers prohibition in het algemeen, maar alleenlijk van toodanige, welke door den drang der omstandigheden en de behoeften des lands, in het tegenwoordig gewricht, noodzakelijk worden gemaakt; want er waren wij niet gegaan.

Wij spraken alleen van het belasten der *manufacturen* vooreerst van de *granen*, ter bescherming van *fabrykwezen* en *landbouw*. Dit brengt volstrekt nog *algemeen* stelsel van prohibitie mede.

Wij ook de bijzondere redeneringen, welke het *H. B.* tegen onze argumenten over stelt, kunnen eene harde en nauwkeurige critiek geenszins door-

De schrijver spreekt van *lakens*, -- zegt het *H. B.* -- Neen, *H. B.*, de schrijver sprak van *manu-facturen* in het algemeen; dus ook van die vele voorwerpen welke uit *vlies* en *katoen* vervaardigd worden, de werking van het eerste van welke objecten, nog grondstof zelfs, een onnoemelijk getal menschen vereischt, terwijl de toenemende behoefte aan *lakens* artikel noodzakelijk den handel en de scheep- zou moeten verlevendigen.

Het *H. B.* heeft verkoren, alleen de *lakens* uit te kippen, en hoer nu, wat het be-

Do, vooreerst, slechts hierbij te blijven, moeten

» wij den schr., al dadelijk in bedenking geven, dat, » even zoo goed als de lakens, de wollen, de verwaren, » de werktuigen, alles in één woord, wat hij in zijne » lakenfabryk mocht behoeven, weldra desgelijks on- » der de interdictie zou moeten begrepen worden, » wij ieder binnenlandsch vervaardiger naar zijne » eigene stellingen gelijke regten zal hebben."

Onzin, Handelsblad! waarlijk louter onzin! of wilt gij liever, -- sophisterij!

Omdat een staat *gefabricerde* waren, van buiten komende, belast, zal hij ook de *grondstoffen*, die het eigen land noodig heeft om zelf te fabriceren, insgelijks belasten moeten?

Waarlijk, het is fraai! Doch waar is het bewijs, dat het zóó en niet anders zal kunnen of mogen zijn?

De lezer moge het zoeken: hij zal het niet in het » duidelijk en verstaanbaar betoog" van het *H. B.* vinden.

Of zou het misschien meenen, dit bewijs geleverd te hebben, door te zeggen, dat ieder binnenlandsch vervaardiger naar zijne eigene stellingen gelijke regten zal hebben?

Maar sedert wanneer zijn de eigene stellingen van industriëlen wetten voor het staatsbestuur geworden? Wij wisten niet, dat wij zover waren.

Wanneer het staatsbestuur zorgt, dat er meerdere wollen, meerdere verwaren, meerdere werktuigen in het binnenland benodigd zijn, dan heeft het reeds in wezenlijkheid het belang van de producteurs of debitanten van wol, van verwaren van werktuigen in het binnenland bevorderd. Brengen de *eigene* stellingen der industriëlen mede, dat er *nog meer* moet worden gedaan, dan is het aan het staatsbestuur om over die stellingen heen te stappen.

Dat alles "op een armzalig binnenlandsch knoeiwerk uitloopen moet," stelt het *H. B.* doch bewijst het wederom niet. Het zegt, dat dit er bij den schrijver niet op aan komt, die inmiddels reeds dadelijk herinnerd heeft, dat ook zelfs bij een algeheel gemis aan concurrentie, de nijverheid gewichtige vorderingen maken kan, wanneer maar gezorgd wordt voor de ontwikkeling van de vereischte wetenschappelijke kennis onder de vaderlandsche industriëlen, hetgeen de regering zich ernstig ten doel stelt te bevorderen, doch hetwelk alreeds aan het *H. B.* een doorn in het vleesch is.

Vele vaderlandsche fabrikanen zullen overigens; zoo wij meenen; alleen medelijdend de schouders ophalen over de schrale verwachting, welke hier het *Handelsblad* reeds bij voorraad ten aanzien van hun werk en hunne bekwaamheden moest te moeten aan den dag leggen.

Het *H. B.* verhaalt eene onwaarheid, door te zeggen, dat wij toestemmen, dat alles *schreeuwend* duur zal worden, wanneer ook *fabrykwezen* en *landbouw* door het tarief worden beschermd.

Wij hebben *meerdere* duurte aangenomen, gene *schreeuwend* duurte.

Wij hebben op de behoefte gewezen aan meerdere granen van buiten, wanneer onze landbouw zich *meer* zal toelagen op het telen van *zylf*, *vlies* of *wol*, en wanneer de consumtie, door meerdere verdiensten bij onze arbeiders, zich zal uitbreiden. Die aanvoeren van buiten, waardoor de handel zich verlevendigen moet; en meer afstrek aan onze koloniale waren moet worden verschaft, kan en zal en moet, dan de *schreeuwend* duurte te keer gaan.

En de dan nog altijd bestaan blijvende eenigzins *meerdere* duurte, wij hebben het in de bijzonderheden aangeleend, zal ons niet kunnen benaderen.

Het *H. B.*, om ons te kunnen bestrijden, neemt een uiterste aan, te weten, dat wij *geïsoleerd* worden, dat wij eene wereld op ons zelve vormen zouden.

Is het dan ook nu niet reeds bij ons veel duurder leven dan in de ons omringende landen, *Belgie*, *Duitschland*, *Frankryk*? En zijn wij dan nu, ten gevolge daarvan, geïsoleerd, staan wij als eene wereld op onszelf? En *Engeland* en *Amerika*, smijdt de duurte in die landen hen van de overige beëfaafde landen af? Het *H. B.* wil het voorbeeld der landen niet laten gelden. Waarom niet? De lezer moge het

wederom zoeken, hij zal het niet vinden.

Zeggeerend roept het *H. B.* uit:

» Des schrijvers eigene woorden bevatten de erken- » tens, dat hij ons nog altijd vele zaken als grondstof » van buiten zullen moeten worden getrokken, zoo *zelf* » zelfs, dat hij den handel daaraan verwijst, om » dien gerust te stellen, dat er altijd nog wel wat » te verdienen zal zijn. Hoe, vragen wij nu, denkt » onze verhouding tot de uitgaaf voor die buitenlandsche » ontbindingen te salderen?

Wij hebben daar een postje voor achter de hand, namelijk: het bedrag, hetwelk nu jaarlijks naar buiten 's lands gezonden wordt, om het arbeidsloon van vreemde werkliden te betalen. Dat bedrag blijft dan, immers grootendeels, binnen 's lands? (1)

Zegt men, dat de meerdere consumtie dit absorbeert, dat onze eigene arbeiders nu zoveel meer behoeven, zoo dat er per slot *geene* winst overblijft, om te sahlere. Wij zeggen dan, dat de winst in de gemeente- en armenkassen zal gevonden worden, die nu van het onderhoud van talloze huisgezinnen zonder werk en bestaan zullen zijn ontheven, en ook in de kassen van een aantal dehitanten van levensbehoefte, welke meer debiet en daardoor meerdere inkomsten ganieten zullen, dan te voren.

Ontvangen wij meerdere granen van buiten, wij zullen dit sahlere door de meerdere waarde der producten, welke de inlandsche landbouw zal voortbrengen, en de meerdere koloniale waren, welke de buitenlandsche graanbouwers ons zullen afnemen, wanneer zij débouché voor hunne producten bij ons vinden kunnen.

Wij spraken ook van *premies* van *uitvoer* op sommige artikelen, een middel ook reeds als heilzaam door den Graaf van *Honxembourg*, bij daartoe bestaande behoefte, aanbevolen. Het *H. B.* houdt zich, als hadde het dit middel niet opgemerkt.

Al zijne conclusien berusten overigens op de stelling, dat Nederland in het geheel tot eene prohibitieven staat zou worden hervormd, gingen onze denkbeelden, om de *manufaktur* en de *granen* te blijven belasten door. Het dacht ons zelfs het onmerk toe, om een prohibitief *koloniale* stelsel in te voeren.

Dat het nu niet moeilijk vallen moet, bij zulke uit de lucht gegrepen stellingen, en bij de hypothese, dat alles *schreeuwend* duur zou worden, -- iets dat wij niet hebben aangenomen en niet konden aannemen, -- ons zeggeerend te bestrijden, spreekt wel van zelf.

De nadankenden in den lande, en bijzonder diegenen over staatslijden, hij welke wij zouden wenschen, dat onze beschouwingen aandacht en overweging vinden-mogten, zullen, wij twijfelen er niet aan, zeer veel het kaf van het koren weten te onderscheiden, en bemerken tot welke overdrijving onze stellingen het *H. B.* heeft moeten komen, om voor 't minst iets met schijn van grond tegen onze ontwikkelde meeningen te kunnen aanvoeren.

Het *H. B.* is niet van het ongelukkige denkbeeld af te brengen, dat de handel ons nog in dezen tijd geven kan, wat dezelve ons oudtijds gaf. Het beschouwt dien tak van volkslijt voor ons land als de eenige nog groeiende *goudmijn*. Maar helaas! de ervaring leert het, dat dezelve voor duizenden niet eens eene kopermijn is, welke toereikend oplevert, om het allernoodzakelijkste voor de instandhouding van het leven er uit te kunnen opdelen. En het is daarom, dat wij willen, dat *meerdere* mijnen zullen ontgonnen en met ijver bewerkt worden, en dat het staatsbestuur van zijne zijde daartoe zoveel mogelijk zal medewerken.

(1) Men stelle zich ter verduidelijking hiervan maar eens de waarde voor van een pond ruwe *katoen*, *wol*, *ophaverkt* *vlees* en de waarde van die *hoofdelheid*, wanneer zij tot goede stof bewerkt is, en men zal min of meer kunnen oordeelen, hoeveel schade er binnen het land kan behouden worden, wanneer onze eigene werkliden deze verandering der stof daartellen.

De Gassideen, een tweede bijdrage tot de kerkelijke geschiedenis der Israëlieten.

Hebt dan Jeshua, uwen God, lief, onderhoudt altijd zijn bevel, zijne inzettingen, regten en geboden.

S. B. Mozes, 11. 1.

De radix van Gassideen is geerd, genade, weldaad, ook wrevel, bloedschande etc. Onder de reeds in de boeken der Macabeen voorkomende benaming van Gassideen werden, in den beginne, lieden verstaan welke, niet te vrezen met een gewone betrachting der godsdienst-plichten, zich daarenboven, uit overdreven ijver, het geoorloofde onthouden om, wegens het verbodene, buiten verzoeking te blijven.

Gassideen kenmerkte echter in later tijd pietisten, die afkeerig van alle ondermaatsche dingen en menschelijke genoegens, hun geheel leven aan de godsdienst, en in het bijzonder aan hare vormen en plegtigheden, toewijdden. De Kabbala als het middel beschouwende, om in een onmiddellijke aanraking met God en de bovenwereld te komen, legden zij zich, onder allerlei ontberingen en het onderdrukken hunner driften en begeerlijkheden, er op toe, in de diepste verborgenheden dezer wetenschap door te dringen, terwijl zij door bestendige aandachtstonden, vasten, nachtbraken en andere ligelamelijke piffigingen, Gods welbehagen trachten waardig te worden. Vele hebben daardoor bedriegelijke en haastzuchtige bedoelingen weten te bereiken; andere hebben leven, middelen van bestaan en geestvermogens er bij ingeschoten.

Ontrent het midden der achttiende eeuw begrepen de Gassideen het doornige pad, hetwelk naar het toppunt hunner vrome wenschen leidde, met een meer gehandelen en, effen weg te kunnen, vergelijkten. Naar hunne nieuwere wijze van zien waren ingetogenheid, armoede en onthouding van genoegens, die tevens de bij de bespiegelingen studies zoo noodige vrije werking des geestes belemmerden, luttel geschikt om het welbehagen der Opperste Goedheid te verwerven. Bij het matig genot van spijs en drank en de betamelijke bevoordiging van geoorloofde menschelijke behoeften, namen zij het gebod als het eenig middel aan om met God vereenigd, in de geestenwereld te dringen; het gebod behoorde dus met alle mogelijke inspanning van ziels- en geestvermogens, en met onderdrukking van den geheelen uitwendigen mensch, verrigt te worden.

Maar die zelfverloochening, aanvankelijk slechts bij het uitspreken der gebeden ingesteld; die geheele onderdrukking van den uitwendigen mensch, die alleen gedurende de aandachtstonden was voorgeschreven strekte zich al meer en meer tot het geheele leven der seklarissen, uit toen van tijd tot tijd, eenige sluwkoppigen zich als opperhoofden opwierpen, den wil der massa aan den hunnen, wisten zijnsbaar te maken, en hunne woorden en hersenschimmige denkscheuten, als godspraken en heilicheits ingevingen, wisten te doen eerbiedigen en gehoorzamen.

Aan zekeren ISAËL BAGAL SCHIM TARUF die 1740 in het vlek Fluszijs, Crotzkowkerk in Polen woonde, later naar Medziboz in Podolien trok, waar hij zijne leerstellingen verkondigde, en eenen schaar van volgelingen om zich heen wist te verzamelen, is de nieuwe sekte hare uitbreiding verschildigd.

De daden en de wonderlijke toevalsen dezes mans, hij verkort BESCHT genaamd, zijn in het werk, Schwögen Haheschicht zeer uitvoerig beschreven; in het door hem vervaardigde SEFER HAHMIDAS, zijn alle leerstellingen, geloofsgronden, plichten en levensregelen der sekte opgeteekend. Bovendien zijn nog driewintig boekwerken wegens dezelve, door middel der drukpers bekend gemaakt.

De meest beroemde orthodoxe Rabijnen hebben zich tegen de begrippen en meeningen der nieuwe Gassideen trachten te verzetten; doch niets, en zelfs geen banvloek of vervolging, vermogt het opwerpen dezer lieden tot een regelmatige sekte te verhinderen, die zich weldra over geheel Polen, Wallachie, Mohian, Turkije (?) later over Hongarije verbreidde, en ook in de Nederlanden geen onbeduidende opgang heeft gemaakt, zonder daar nogthans het geen haar tot niet weinig voortleest, onder het algemeen en naar waarheid, als een van het Jodendom afzonderlijke sekte, aanmerkt te worden.

De ouders van den BESCHT zouden, tijdens de geboorte hunns zoons, honderd jaar bereikt hebben. De vader was in de zeer uiterloope betrekkingen van koopman, slaaf, veldmaarschalk en minister van Staat geplaatst geweest. De glansrijke bestemming zijns zoons zou hem reeds lang voor de geboorte, door den prophet ELIAS geprofeetd zijn; als 't licht zijns volks moest hem den naam van Israël gegeven worden. Ofschoon als kind, geen aanleef of bijzondere geestvermogens verrandende, werd hij echter, in zijne jongelingsjaren, tot hulponderwijzer aangesteld en had toen reeds het geluk een menscheelike ziel uit een monster te verlossen.

Hij legde zich met ijver op de kabbala toe; wist zijne heiligheid heilend en verre zichtbaar te maken; dat zijn geest telkens het stoffelijk omhelsel verliet om, in de raadsvergadering van het Hoogste Wezen, de besluiten wegens ondermaatsche zaken te wijzigen en ten beste te leiden, werd bijna als geloofsartikel aangenomen.

Door dien bijzonderen en veelvermogen invloed der BESCHT in den hemelschen divan, bezat hij het vermogen in de dieren verhuide zielen, naar de sferen der eeuwige gelukzaligheid te doen overgaan; geheden tot doelloosheid veroordeeld, den doortogt tot den troon der almachtige te verschaffen, zieken gezond, blinden ziende en armen, rijk te maken; BAR, PRZEMISLANER en KALKER hebben na den dood des BESCHT, het meest in deze kunsten uitgemunt.

De niet zelden van de orthodoxe des talmdes afwijkende schriften des BESCHT, bevatten onder andere zijn testament. Hij beveelt daarbij zijne volgelingen een werkloos, bespiegelend en in God vereenigd leven aan, door afgetrokkenheid des geestes, bidden en baden te erlangen; ook worden zij bij die uiterste wilsbeschikking, in alle aange-

legenheden des levens, aan den BESCHT, als vertegenwoordiger der Godheid op aarde, ondergeschikt gemaakt. (Het vervolg hierna.)

Groote Muzikale Festival te Yzendyke.

Helgeen in een der N. van dit blad, nu juist een jaar geleden, betrekkelijk de in het 4e district dezer provincie aanwezige muzikale Harmonien en wegens een te honden festival werd medegedeeld, ziet men thans verwezenlijkt worden, daar de toonkunst-oefenaren, welke sedert twee à drie jaren in verschillende gemeenten van het 4e district opgekomen en zich tot muzikale Harmonien geformeerd hebben, dit jaar bewijzen hunner vorderingen willen geven, daar zij goedgevonden hebben niet alleen onder zich zeiven, maar ook met sommige hunner Belgische naburen eens te weljvereen: te dien einde heeft de Toonkunst-Maatschappij onder de zinsprek: *Geduld overleent*, te Yzendyke, een lustrijke festival uitgeschreven, welke den 8 September aanslaande aldaar zal plaats hebben. Behalve die van Yzendyke, zijn verschillende Toonkunst-maatschappijen tot deelneming aan gezegt feest uitgenoodigd, te weten: die van Sluis, Aardenburg, Oostburg, Groede en Blijstert uit het 4^e district, en van Evergem, Bassevelde, St. Lammeijs, Kaprijck, Watervliet, St. Marguerite en Waterland-Oldeman uit België; wij hopen dat deze feestviering gunstig weder mogte ten deel vallen, daar het de eerste maal is dat men niet alleen te Yzendyke, maar in de geheele Provincie Zeeland, een zoo talrijke vereeniging van niet minder dan twaalf verschillende muzikale Harmonien zal zien weljvereen. Men is reeds bezig aan de toehereidselen te werken. Eene sierlijke estrade, waarop de Harmonien hunne talenten zullen laten hooren, wordt op het fraaie marktplein vervaardigd; volgens het programma zal, onder anderen, dit feest des morgens door het losbranden van het kanon worden aangekondigd, en des avonds, na de plegtige uitreiking der eemedailles, met illuminatiën, bals en een prachtig vuurwerk worden gesloten; — dit alles zal ongetwijfeld eene groote menigte muzikminnaren tot zich trekken.

NIJEWSTJIDINGEN.

DUITSCHLAND.

WEENEN, 14. Aug. De berigten, welke wij ontvangen spreken steeds van branden. Heden hebben wij een berigt ontvangen uit Beretzk, eene stad in Zevenbergen, volgens welk berigt aldaar eene vreeselijke brand heeft gewoed. Den 22. Julij zag men, na eene hevige droogte enige wolken aan de lucht, welke de hoop op regende den voeden. Tusschen 3 en 4 ure echter brak er een onweder los, zonder dat er eenigen regen viel. Hetwelk werd weldra verschrikkelijk en de eene bliksemsstraal volgde de andere. Het geratel van den donder werd door de bergen op eene geduchte wijze terug gekaast. Midden in dit ijzige wekkend tooneel sloeg het licht in de schuur van Weduwe Dirmian, welke weldra in vlammen stond. Door den wind, welke intusschen was komen opzetten, verspreidde dezelve zich zoodaig, dat vóór den avond 696 huizen en schuren in de asch lagen. Zoo veel tot dat verre bekend is zijn 18 menschen bij den brand omgekomen. Niets van het meubilair is kunnen gered worden. De schade is onberekenbaar.

Voor een paar dagen sprong een man, die zijn leven moede was, in de golven der Douna. Een jager had hem reeds eenige minuten waargenomen, eer hij den beslissende sprong deed, en daar hem die man voorkwam in een zigtbaren zielestrijd te verkeeren, zoo sprak hij hem eindelijk aan. Het eerste woord bevestigde echter het trage besluit van den levensmoede; hij sprong, naar gezegd is, in de rivier. Nu plaatst zich de jager op den uitersten oever, spant zijn geweer, en roept met dreigende stem: „Wanneer zij niet terstond naar d n oever terugwemt, dan brand ik de lading op u los.“ De verschrikte drenkeling keerde zeer gehoorzaam naar den oever terug.

ENGELAND.

LONDEN, den 20. Augustus. De heden ontvangen berigten uit de landelijke districten luiden iustigster, er hebben geene nieuwe waanorden plaats gehad. Te Manchester hebben dertig industriële inrigtingen hare werkzaamheden hervat.

Eerstdaags wordt van hier een wederkeerig geschenk der Koningin aan den Koning van Pruisen afgezonden. Het bestaat in eenen zilveren groep, van ongeveer drie Engelsche voeten hoogte. Die St. Joris' voorstelt den draak bestrijdende, en op een zilveren voetstuk rust, met vier schilden versierd, op welke de wapens van Pruisen benevens die der Koningin en van haar Gemaal, gezien worden, terwijl op het vierde inscriptie aanduidt, dat dit kunstwerk tot gedachtenis strekt van het bezoek, den 23 Januarij II. door genoemden monarch aan Engeland gegeven.

De ellende der arbeidende klassen in de groote fabrieksteden van Engeland overtreft alle denkbeeld, en men zoude bijna geloven, dat het overdrijving is, wanneer men statistieke werken daarover leest, hadden geene Engelschen die geschreven.

Het beste bewijs levert het toenemen der sterfte, die in verhouding tot het platte land, in de steden, als gevolg van typhus, 231 procent meer bedraagt. In het jaar 1790 rekende men eenen fabriek-arbeider op twee landbouwers, in 1840 heeft men in Staffordshire drie fabriek-arbeiders op eenen landbouwer, in Warwickshire vier, in Yorkshire zes, in Lancashire tien, in Middlesex twaalf tegen eenen landman.

In Nottingham leven de arbeiders in bedompste woningen, zonder licht en lucht; te Liverpool leeft een zevende gedeelte der bevolking, arbeiders, in 1862 kelders, die vochtig en ongezond zijn; te Manchester, leven van 123,282 arbeiders ten minste 14,900 in dergelijke holen; te Burny is

het getal der arbeiders zoo groot, dat in 778 huizen aan vier personen tot leger dient, in 207 één tot vijf, en in 73 één bed aan zes personen; te Bristol bedraagt 46 procent der bevolking der arbeidende klasse slechts klein vertrek voor elke familie.

Een zoo schrikkelijk is de ellende te Leeds en Glasgow, waar men in 1837, 21,800 zieken aan koorsen telde, voedsel der ongelukkigsten komt overeen met hurmevagen, en de meesten sterven door brandwonden, die te verdueren, dat in korten tijd een leven verniet, welk zij van de eerste kindschheid in de bedongen ongezond en fabrieksgebouwen of in de mijnen, gelijk als krank en koymperlijk voortlepen.

NEDERLANDEN.

's GRAVENHAGE, den 22. Augustus. Zr. Ms. van naar Gelderland: blijft op morgen. Dinsdag, 23. Augustus.

— Onder de bijdragen voor de ongelukkigsten te Ham, verdienen ook die vermelding, dege de Vrijmetselaren Rijk aan hunne door den brand hulpehoofd gewaarders in gemelde stad geschonken. Het Nederl. Gr. Oosten heeft daarvoor dadelijk eene som van f 100 beschikking gesteld; het hoofdstuk Opporvaden f 2 en aan giften van onderscheiden lozes f 1135,62½, te zamen f 2435,62½, behalve nog aanzienlijke sommen, door de loges regatacten naar Hamburg overgemaakt, waaraan nog f 500 van de loges te Arnhem.

— Uit Leyden schrijft men, dat ook het laatste legde en thans bereden worlende gedeelte van den weg geheel aan de verwachting voldoet, en door velen gebruikt wordt, zijnde laatstleden zondag alleen meer drieduizend personen langs dien weg vervoerd.

— In den 's Gravenhaagse Nieuwscade leest men: „Donderdag middag ontstond er duivelbrand aan het van het Scheveningsche Kanaal, die zoo snel toenam, in korten tijd de helmi eenige roeden ver in lichte vlam stond. Het is alleen aan den ijver en het overleg van den Veldwachter Heytelt (die met zijn en twee andere personen gelukkig nog bij tijds waste snel) te danken, dat de brand zich niet tot eene steektuif heeft uitgestrekt, in welk geval men het voorzeker niet had kunnen meester worden, en het zich wellicht over de geheele uitgestrektheid der had kunnen uitbreiden. Na verloop van twee uren, de brand eerst geluscht. Men heeft reden om te vermoeden dat derelze is veroorzaakt door de baldadigheid van een jonge lieden, en wel met zoogenoemde lucifers of sl zwavelstokjes. Wij vernemen met genoegen dat er streng onderzoek naar, de daders is ingesteld.

ADVERTENTIEN.

STOOMJAGTEN,

varende tusschen

Middelburg, Dordrecht, Rotterdam

en op alle daar tusschen gelegen Plaatsen

Augustus 1832.

Van Middelburg.		Van Rotterdam.	
	ur. m.		ur. m.
Zaterdag 27.	7.30	Zaterdag 27.	7.30
Zondag 28.	—	Zondag 28.	—
Maandag 29.	4.30	Maandag 29.	—
Dinsdag 30.	5.	Dinsdag 30.	—
Woensd. 31.	6.	Woensdag 31.	—

ZEETJIDINGEN.

VLISSENGEN, den 25 Augustus. Sedert den 23. dezer zijn al ter reede gekomen:

Voor Antwerpen bestemd:
Eugene, J. Beeners, Hull, manufacturen; The British Oil F. Eckhold, New-York, stukgoed en passagiers; de Koopman J. Timan, Londen, stukgoed; Marquiesse Lorne, J. Murray, Janeiro, koffij; Christian L. Diederichs, Buenosayres, hennet; Heurme Pauline, F. Bourde, Duinkerken, ballast; Catharina B. Petersen, Moudau, granen.
Voor Brussel bestemd:
August, H. B. Sinnigen, Mebel, houtharen; Belle allier A. Busche, Bordeaux, wijn.
Voor Gent bestemd:
St. Pierre, L. de Potter, Londen, stukgoed.
Van Gent geleid:
Weyhofat, B. Wakefield, Baltimore, Neptunia, C. J. Papp, Oostzee, beide ballast.

MIDDENPRIJZEN

van de volgende Artikelen te Middelburg,

26 Augustus 1832.

De Nederlandsche mudd.		De Nederlandsche mudd.	
2 J. Zeeuwche diti	f 9.70	Boekweit	—
1 J. dito	9.50	Winter Garst	—
M. dito	10.00	Zomergras	—
2 J. Walch. Tarwe	10.00	W. Witte Boonen	—
1 J. dito	9.75	W. Bruine dito	—
Nieuwe dito	10.00	W. Paardenboonen	—
2 J. Zeeuwche Rogge	6.50	Z. dito	—
1 J. dito	6.50	Raspolie	f 45.00
Nieuwe dito	6.65	Patentolie	f 45.50
W. Groene Erwten	7.50	Lijnolie	f 45.00
Z. dito	7.25	Raspolie (f 72.00 de 100)	—
Kopland	12.50	Lijnolie (f 9.00 de 100)	—
Blaver	5.20		

Te Vlissingen, bij A. W. VAN BIEREN.